

אל נא תהי מריבה – לפרשת לך לך

לאחר שהסתיים הרעב, חזר אברהם ממצרים, והתיישב בארץ ישראל. לאברהם היה רכוש רב, כפי שמעידה התורה, ובמקביל יושב לצידו גם לוט אחיינו, שגם לו היה רכוש. על ישיבתם המשותפת כותבת התורה "ולא נשא אתם הארץ לשבת יחדו כי הנה רכושם רב ולא יכלו לשבת יחדו" (יג, ו). בעקבות המריבה פונה אברהם ללוט אחיינו ואומר לו: "אל נא תהי מריבה ביני ובינך ובין רעי ובין רעיך כי אנשים אלים אנחנו".

אל נא תהי מריבה ביני ובינך

בדברי אברהם ללוט יש להבין כמה דברים: א. התורה כותבת במפורש בפסוק ז: "ויהי ריב בין רעי מקנה אברם ובין רעי מקנה לוט", מדוע אברהם פונה ללוט ואומר "אל נא תהי מריבה ביני ובינך...?", וכי היתה ביניהם מריבה? הלא המריבה היתה בין הרועים שלהם? ב. מדוע היה חשוב לאברהם שלא תהיה מריבה ביניהם? ג. בניסיונות השכנוע למנוע את המריבה, מנמק אברהם ואומר ללוט: "כי אנשים אלים אנחנו". מדוע נקט אברהם בנימוק זה, כדי לשכנע את לוט להימנע מהמריבה?

כדי להבין זאת נתבונן בפסוק שלפניו, פסוק ו'. כתוב "ולא נשא אתם הארץ לשבת יחדו כי הנה רכושם רב". סיום הפסוק במילים "ולא יכלו לשבת יחדו" נראה מיותר, לכאורה יש בהם חזרה על הדברים שנכתבו בתחילת הפסוק. מבאר רש"י הירש שהתורה הוסיפה זאת ללמדנו שאילו היתה ביניהם התאמה אישית ויכלו לשבת ביחד, לא היו זקוקים למקומות מרעה נפרדים. בתחילה תיארה התורה את הבעיה שנבעה מהבדלי ההשקפה שביניהם לניצול הרכוש, וכתבה: "ולא נשא אתם הארץ לשבת יחדו". אל מול עיניהם של רועי לוט עמדה הרכושנות, הרצון להרבות נכסים עוד ועוד, לעומת רועי אברהם שדאגו לחלק הנעלה יותר. כתוצאה מכך, מוסיפה התורה את המילים "ולא יכלו לשבת יחדו", זו היתה התוצאה.

המריבה שבין רועי אברהם לרועי לוט

חז"ל אומרים במדרש רבה (מא, ו): "רבי עזריה בשם רבי יהודה בן רבי סימון אמר: כשם שהיה ריב בין רועי אברם ובין רועי לוט, כך היה ריב בין אברם ללוט, הדא הוא דכתיב וינאמר אברם אל לוט אל נא תהי מריבה ביני ובינך...". לאחר שהחלה המריבה, היה חשוב לאברהם למנוע ממנה מלהתפשט ולהתרחב, ועל כן פנה ללוט. מנגד, יש דעות בפרשנים, הסוברות שבין אברהם ללוט לא היתה מריבה, אלא רק חילוקי דעות בנושאי אמונה. אברהם פנה ללוט ואמר לו 'אל נא תהי מריבה ביני ובינך', כאומר: למה יהיה ריב ביני ובינך על הדעות? שהרי ובין רעי ובין רעיך, הריב עלול להשפיע גם על הרועים.

לדעת הספורנו לא היתה ביניהם מריבה, אלא כאמור רק בין הרועים. בדבריו אלו רצה אברהם למנוע אפשרות של מריבה בעתיד, שמריבת הרועים עלולה להגיע גם למריבה ביניהם, ולכן אמר בלשון עתיד "אל נא תהי מריבה".

מדוע היה חשוב לאברהם שלא תהיה מריבה?

אברהם חשש שאם המריבה בין הרועים לא תיפסק, היא תביא בסוף לידי מריבה בינו לבין לוט, כך מבאר הרד"ק, ולכן היה חשוב לו לגדוע אותה באיבה. בקרב הראשונים רווחו דעות, שהיה חשוב לו למנוע את המריבה מסיבות חיצוניות. לדעת הרמב"ן אברהם חשש שאם יריבו, העמים שישבו באותה

עת בארץ כנען, ישמעו על כך ויווכחו שיש להם מקנה רב וכתוצאה מכך יגרשו אותם מארצם, ויתכן אף שילחמו בהם ויהרגו אותם. ולפי בכור שור אברהם חשש שאם תהיה מריבה בינו לבין לוט, היא תשפיעה על תדמיתו לרעה, שיהיו שיסיקו מכך שאם אינו מסתדר עם אחיינו, וכנראה שלא יוכל להסתדר עם אחרים.

נימוקו של אברהם 'פִּי אֲנָשִׁים אֲחִים אֲנַחְנוּ'

נותר לנו לבאר מדוע נקט אברהם בנימוק 'פִּי אֲנָשִׁים אֲחִים אֲנַחְנוּ', כדי לשכנע את לוט להימנע מהמריבה. אמנם בפשטות ניתן להביא את דברי חז"ל שאומרים: "שהיה קלסתר פניו דומה לו" (מדרש רבה מא,ו).

בקרב האחרונים רווחת הדעה שפניית אברהם ללוט מאד אפינה את מידותיו, של התרחקות ממחלוקת. אלשיך כותב שאברהם פנה אל לוט ואמר "פִּי אֲנָשִׁים אֲחִים אֲנַחְנוּ", כלומר ראוי שישאו קל וחומר מהכנעני והפריזי שאינם אחים (=קרובי משפחה), אלא רק שתי אומות שונות ונפרדות, ואף על פי כן שוררת ביניהם אחדות.

ומוסיף המלבי"ם שלוט החל להתרחק מהנהגותיו של אברהם וגרם בכך לפירוד ביניהם. מערכת היחסים ביניהם נהיתה רגישה מאד, משום שאנשים זרים יכולים למחול זה לזה על נזקי שכנים, אולם אם יש ביניהם שנאה, הרי שהמריבה תהיה כמעט בלתי נמנעת. **אברהם פנה ללוט וקשר את המריבה לסיבה - מצד 'אֲנָשִׁים אֲחִים אֲנַחְנוּ', שדרכם של קרובי משפחה לגור בשכנות, אילו היו אנשים זרים, היו נפרדים זה מזה.**

ממאמציו אלו של אברהם, למנוע מחלוקת ומריבה, גם עם אחיינו שסר מדרכו, עלינו ללמוד על מערכת היחסים בין איש לרעהו, ובפרט בעת הזו. יתן הקב"ה שהאחדות תגרום לחיבור בין הלבבות, ויהיה בה לסנגר ולהוסיף זכויות לעם ישראל.

הכותב: הרב חגי ולוסקי – מרצה ומחבר סדרת הספרים 'תורתך שאלתי' על התורה, רב המכר 'כי ישאלך', על הגדה של פסח, 'מה שאלתך' – על מגילת אסתר.

לתגובות – office@shaalti.co.il ; [052-9453811](tel:052-9453811)

לקריאת והורדת גליון תורתך שאלתי לפרשת לך לך

בקישור <https://shaalti.co.il/?p=11028>

לרעיונות יפים על פרשת לך לך, שיסייעו להעשיר את שולחן השבת,

ניתן להיכנס לאתר תורתך שאלתי בקישור <https://did.li/r65w5>

לקבלת כלים לגיבוש משפחתי ולהעשרת שולחן שבת, בוואטסאפ בכל מוצא"ש, בקישור

<https://chat.whatsapp.com/FzKpbv5NCvK5aIFO9qJSBn>

ניתן לקבל את המאמרים במייל, לאחר שליחת המיילים 'שבת חלום', למייל office@shaalti.co.il

לצפיה בסרטונים וקטעים מתוך ההרצאה 'שבת חלום', בקישור <https://youtu.be/jgaZizoeMJ0>